EURÓPAI PARLAMENT

2004 *2009*

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

2008/2305(INI)

20.11.2008

JELENTÉSTERVEZET

a menekültügyről szóló politikai tervről, az unió országaiban biztosított védelem összehangolt megközelítéséről
(2008/2305(INI))

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

Előadó: Giusto Catania

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a menekültügyről szóló politikai tervről, az unió országaiban biztosított védelem összehangolt megközelítéséről
(2008/2305(INI))

Az Európai Parlament,

— tekintettel az EU-Szerződés 63. cikkének (1) és (2) bekezdésére,

– tekintettel az Európai Unió 2000. december 7-én kihirdetett alapjogi chartájára,

– tekintettel a menekültek jogállásáról szóló, 1951. évi genfi egyezményre és az azt kiegészítő 1967. évi jegyzőkönyvre,

– tekintettel a 2003. február 18-i, egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendeletre,

– tekintettel a 2003. január 27-i, a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló 2003/9/EK tanácsi irányelvre („befogadási irányelv”),

– tekintettel a 2005. december 1-jei, a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló 2005/85/EK tanácsi irányelvre („eljárási irányelv”),

– tekintettel a 2004. április 29-i, a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló 2004/83/EK tanácsi irányelvre,

– tekintettel a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelv alkalmazásáról szóló 2007. november 26-i bizottsági jelentésre (COM(2007)0745),

– tekintettel a Lampedusáról szóló, 2005. április 14-i állásfoglalására[1],

– tekintettel 2006. április 6-i, a máltai menekülttáborok helyzetéről szóló állásfoglalására[2],

– tekintettel 2007. június 21-i, „A menekültügyről: gyakorlati együttműködés, a döntéshozatal minősége a közös európai menekültügyi rendszerben” című állásfoglalására3,
– tekintettel az Európai Parlament 2008. szeptember 2-i, a dublini rendszer értékeléséről szóló állásfoglalására[4]

[1] HL C 33. E, 2006.2.9., 598. o.
[2] HL C 293 E, 2006.12.2., 301. o.
[3] HL C 146. E, 2008.6.12., 364. o.
[4] A fenti napon elfogadott szövegek, P6_TA- PROV(2008)0385.

– tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság több tagállam idegenrendészeti fogdáiban a befogadási körülmények ellenőrzése céljából tett látogatásairól készült jelentéseire,

– tekintettel az Európai Közösségek Bírósága C-133/06. sz. (Európai Parlament kontra az Európai Unió Tanácsa) ügyben[1] hozott 2008. május 6-i ítéletére a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárásokról szóló 2008/85/EK irányelv megsemmisítése iránti keresetben, melynek célja a biztonságos országok közös minimumlistájának elfogadására és módosítására vonatkozó eljárásról szóló rendelkezések megsemmisítése volt,

– tekintettel a 2008. október 15–16-i Európai Tanács által elfogadott európai bevándorlási és menekültügyi paktumra, melynek negyedik célkitűzése a „menedéket nyújtó Európa létrehozása”,

– tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,

– tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére és a Fejlesztési Bizottság véleményére (A6–0000/2008),

A. mivel a közös európai menekültügyi rendszer létrehozása első szakaszának jogi eszközei lehetővé tették ugyan közös minimumszabályok bevezetését, ám az Unió egész területén egyenlő feltételek mellett biztosított védelmet nem, ezért továbbra is léteznek olyan jelenségek mint a másodlagos migráció és a többszörös kérelmek,

B. mivel úgy véli, hogy a menedékkérelmek a tagállamok többségében tapasztalt „történelmileg alacsony” szintjét – melyet a Bizottság cselekvési tervében kiemel – éppen a védelemhez való hozzáférés problémái okozzák, melyek az illegális bevándorlás elleni küzdelemmel, a menekültstátusz elismerésének alacsony arányával – amely bizonyos esetekben elbátortalanítja a lehetséges kérelmezőket – és az Unió területére érkezésükkor nekik nyújtott információk hiányosságával hozhatók kapcsolatba,

C. mivel a dublini rendszer eredményeképpen bizonyos tagállamokra aránytalan teher hárulhat, pusztán a jelenségnek jobban kitett földrajzi helyzetükből adódóan,

D. emlékeztetve arra, hogy a befogadási feltételekre vonatkozó irányelv értékeléséről szóló jelentésében a Bizottság az irányelv végrehajtásának terén, kiváltképpen a zárt központokban és a tranzitzónákban tapasztalt komoly problémákról tudósít, amelyekről a parlamenti küldöttségek is megbizonyosodhattak számos látogatásuk alkalmával,

Általános észrevételek

1. sajnálattal veszi tudomásul, hogy a közös európai menekültügyi rendszer második – a tagállamok menekültügyi rendszere szerencsétlen különbözőségének véget vető – szakaszának megvalósítása a tervek szerint 2012-re tolódik;

2. hangsúlyozza, hogy a szabályok közös eljáráshoz és egységes menekültstátuszhoz vezető harmonizációjának magas szintű védelmet kell eredményeznie az egész Unióban, nem

[1] HL C 158., 2008.6.21., 3. o.

pedig lefelé irányuló kiegyenlítést, máskülönben a közös menekültügyi rendszer veszít hozzáadott értékéből;

3. emlékeztet arra, hogy az Uniónak külső határain mechanizmusokat kell teremtenie a menedékkérők azonosítására és a területére történő belépés biztosítására a nemzetközi védelemre jogosult személyek számára, a külső határok ellenőrzési műveletei keretében is;

4. kéri, hogy a Frontex ügynökség nyújtson pontos adatokat az általa végzett műveletek során menedékkérőként azonosított személyek számáról, valamint az e műveletek során kitoloncoltak sorsáról;

A hatályos jogszabályok fejlesztése

5. üdvözli, hogy a fent említett 2008. május 6-i, a C-133/06. sz. ügyben hozott ítéletében az Európai Közösségek Bírósága megsemmisítette az „eljárás-irányelv" 29. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint a 36. cikk (3) bekezdését, amely a biztonságos származási és biztonságos harmadik országok közös minimumlistájának elfogadására, illetve módosítására vonatkozott,

6. üdvözli a bizonyos tagállamokban folytatott, a menedékkérők – nemzetközi védelem iránti kérelmük benyújtása után azonnal – nyitott intézményekben, a helyi közösséggel teljes integrációban történő befogadását célzó pozitív kísérleteket;

7. úgy véli, hogy a menedékkérők kiszolgáltatott személyek, akik számára megfelelő befogadási feltételeket kell biztosítani; emlékeztet arra, hogy a börtönök világa semmi esetre sem segíthet nekik a származási országukban és az Európába tartó úton átélt traumák feldolgozásában;

8. sajnálattal állapítja meg a tényt, hogy több tagállamban a menedékkérők fogva tartása a területükre történő szabálytalan belépésüket követően még mindig létezik, és üdvözli a Bizottság arra irányuló szándékát, hogy a befogadás feltételeiről szóló irányelvbe a fogva tartásra vonatkozó eljárási garanciákat illesszen;

9. alapvetően fontosnak tartja, hogy a befogadás feltételeiről szóló új irányelv alkalmazási köre úgy kerüljön tisztázásra, hogy az vonatkozzon az idegenrendészeti fogdákra, a tranzitzónákra és a határon végzett eljárásokra is;

10. ajánlja, hogy a „befogadási irányelvben" kerüljön bevezetésre a kiszolgáltatott személyek, különösen a kísérő nélküli kiskorúak, a gondozásra szoruló idősek, a fogyatékkal élők, a terhes nők, a gyermekkel rendelkező egyedülálló szülők és a traumát (kínzást, pszichés, fizikai vagy szexuális erőszakot) elszenvedett személyek azonosításának hivatalos rendszere;

11. úgy véli, hogy egységes eljárást kell bevezetni a menedékjog iránti kérelemre vonatkozóan, amely minden nemzetközi védelem iránti kérelemre kiterjed (menekültstátusz, kiegészítő védelem, ideiglenes védelem);

12. üdvözli a tényt, hogy a Bizottság a kiegészítő védelem megszerzése feltételeinek tisztázását tervezi, főképpen pedig azt, hogy az ilyen típusú védelemben részesülőknek

járó jogok és előnyök szintjének felülvizsgálatát javasolja;

13. kívánatosnak tartja a különböző tagállamok által a származási országokról szerzett információk megosztását, és arra ösztönzi a Bizottságot, hogy fokozza a közös adatbank létrehozására tett erőfeszítéseit;

14. úgy véli, hogy a dublini rendelet felülvizsgálata során ki kell dolgozni a korlátozott befogadóképességük miatt a kérelmek megfelelő kezelésére képtelen tagállamok részére történő átadás „befagyasztásának” mechanizmusát;

Igazgatási szervek

15. szilárdan támogatja az európai menekültügyi támogató hivatal létrehozását, melynek szoros együttműködésben kell majd dolgoznia az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságával és a menekültügyre szakosodott nem kormányzati szervezetekkel;

16. úgy véli, hogy a támogató hivatal egyik feladata az lenne, hogy pontosan elemezze a nemzeti menekültügyi rendszereket, az azok fejlesztéséhez való hozzájárulás céljából;

17. ösztönzi a Bizottságot, hogy folytassa a közös európai menekültügyi képzési program kialakítására tett erőfeszítéseket, tudatában annak, hogy az e területen elfogadott határozatok minősége közvetlenül összefügg a nemzeti döntéshozók képzésének és tájékoztatásának minőségével; azon a véleményen van, hogy a témára szakosodott civilszervezetekkel a képzési program kidolgozása céljából folytatott konzultáció a hatékonyság záloga lenne;

A nemzetközi védelmet élvezők integrációja

18. sajnálattal veszi tudomásul, hogy a dublini rendszer által a menedékjog iránti kérelem elbírálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szabályok nem veszik számításba a kérelmező kívánságát, és úgy véli, hogy bizonyos családi, kulturális és nyelvi feltételeket jobban figyelembe kell venni a meghatározáskor a menedékkérők integrációjának elősegítése érdekében;

19. úgy véli, hogy a menedékkérők kívánsága – miszerint kérelmüket abban a tagállamban bírálják el, ahol azt benyújtották – figyelembevételének egyik első módja lehetne, ha olyan mechanizmus kerülne bevezetésre, mely lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy a Bizottság ellenőrzése mellett kétoldalú megállapodásokat köthessenek ugyanolyan számú menedékkérő átadásának „törléséről”, azok beleegyezésével és jogaik teljes körű tiszteletben tartása mellett, kiváltképpen a családegyesítés terén;

20. felhívja a Tanácsot, hogy jusson megállapodásra a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek jogállásáról szóló irányelv alkalmazási körének a menekültekre és a kiegészítő védelmet élvezőkre történő kiterjesztéséről;

21. üdvözli a Bizottság szándékát, miszerint a befogadás feltételeiről szóló irányelv módosítását javasolja annak érdekében, hogy a kérelmezők egyszerűbben juthassanak a munkaerőpiacra, annak tudatában, hogy a szakmai életbe történő beilleszkedésük az integrációjuk lényeges feltétele;

22. hangsúlyozza, hogy szükség van a kiegészítő védelmet élvezők szociális és gazdasági jogokhoz való hozzáférésének javítására, annak tudatában, hogy ez integrációjuk szempontjából alapvető fontossággal bír;

Szolidaritási mechanizmusok

23. úgy véli, hogy a közös európai menekültügyi rendszer egyik célja az, hogy hatékony szolidaritási mechanizmusokat vezessen be a jelentős menekültáramlással terhelt és a megfelelő befogadási körülmények biztosítása, a kérelmek határidőre és előírt formában történő elbírálása, illetve a menekültstátuszt szerzett kérelmezők integrációja terén nehézségekkel küzdő országok helyzetének javítására;

24. azon a véleményen van, hogy a szolidaritás nem korlátozódhat csupán anyagi eszközökre, és önkéntes alapon működő belső letelepedési mechanizmusok kialakítására van szükség, amelyek lehetővé tennék, hogy a nemzetközi védelmet élvezőket más állam fogadja be, mint amelyik a védelmet eredetileg megadta;

25. úgy véli, hogy meg kell vizsgálni a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről szóló 2001/55 irányelv alkalmazási köre kiterjesztésének lehetőségét annak érdekében, hogy az átmeneti időre nemzetközi védelemre szorulók különleges kategóriájába tartozó személyeket is be lehessen fogadni, tömeges beáramlás esetén kívül is;

26. ösztönzi menekültügyi szakértői csoportok létrehozását a jövőbeni támogató hivatal égisze alatt, amely csoportok a menedékkérők tömeges és hirtelen beáramlásának problémájával szembesülő és azt sikertelenül kezelő tagállamok segítségére lehetnének;

27. üdvözli, hogy a Bizottságnak szándékában áll tanulmányt indítani az Unión belüli pénzügyi szolidaritás javításának eszközeiről, és érdeklődéssel várja az ebbe az irányba tett javaslatokat;

Harmadik országokkal folytatott együttműködés

28. várja a regionális védelmi programok értékelését, melyet a Bizottság cselekvési tervében 2008-ra jelentett be, és felhívja a Bizottságot, hogy a különböző szolgálatai által ebben az összefüggésben folytatott tevékenységeket jobban hangolja össze egymást erősítő együttműködésük optimalizálása érdekében, valamint az e cél érdekében tett erőfeszítéseiről tegyen jelentést;

29. elismeri az első menedéket nyújtó országok befogadási kapacitása megerősítésének és az európai szinten az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságával szoros együttműködésben bevezetett, közös feltételeket és együttműködési mechanizmusokat meghatározó letelepedési program fontosságát;

30. nagy érdeklődéssel veszi tudomásul a védett belépési eljárások bevezetésének gondolatát, és ösztönzi a Bizottságot, hogy foglalkozzon az ilyen típusú intézkedések konkrét formáival és gyakorlati vonatkozásaival;

31. érdeklődéssel várja a menedékjog iránti kérelmeknek az EU területén kívüli egységes elbírálásáról szóló tanulmányt, melynek elvégzését a Bizottság 2009-re tervezi, és óva int

a menedékjogot kérők befogadásának és kérelmük elbírálásának terhét harmadik országokra vagy az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságára való hárításának kísértésétől;

o o

o

32. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezen állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint az ENSZ menekültügyi főbiztosának.